

HAND JOB: Šta znamo o savremenom netradicionalnom vezu

7. 11 - 26. 11. 2022.

Kustoskinja izložbe: Amalija Stojsavljević

Umetnice: Mia Arsenijević (SRB), Nina Babić (BIH), Saša Bezjak (SL), Milica Dukić (SRB-ISR), Mirjana Đotunović Mustra (AT-SRB), kolektiv NEpraktične žene (SRB), Mojca Senegačnik (SL)

Izložba sarkastičnog naziva HAND JOB predstavlja istraživački projekat čiji je cilj mapiranje, kontekstualizacija i kritička analiza upotrebe veza kao umetničkog medija u umetničkim scenama našeg regiona. Koji su to autori/ke koji/e rade u vezu kao umetničkom medijumu i zašto baš u njemu; kakav vizuelni izraz omogućava tehnika veza; postoji li politički/emancipatorski/feministički potencijal radova nastalih u ovoj tehnici, samo su neka od pitanja na koje se pokušava odgovoriti izložbom. Izborom šest umetnica i jednog kolektiva—Mia Arsenijević (SRB), Nina Babić (BIH), Saša Bezjak (SL), Milica Dukić (SRB-ISR), Mirjana Đotunović Mustra (AT-SRB), NEpraktične žene (SRB), Mojca Senegačnik (SL)—na jednom mestu se okuplja i predstavlja raznovrsnost tema i tehnika koje prate ovaj medij.

Na našim prostorima, vez je bio obavezan ženski posao i učio se od najranijeg detinjstva. On je bio pokazatelj društvenog i materijalnog statusa, uzrasta, regionalne i nacionalne pripadnosti. Krajem 19. veka postao je deo osnovnog obrazovanja ženske dece, a kasnije i srednjeg, gimnazijskog i stručnog obrazovanja. Posle Drugog svetskog rata ručni rad, odnosno znanje o vezu, svelo se na predmet domaćinstva. Međutim, dubljom analizom ovog medija, njegovih performativnih aspekata, konteksta u kome nastaje i samih motiva/tema koje prikazuje, otkrivamo potpuno nove stratume njegovog značenja i kulturološke interpretacije.

Čitajući grafičku novelu iransko-francuske autroke Marjane Satrapi pod nazivom *Embroideries*¹, kao i neke od članaka Svetlane Slapšak poput *Žene i zaposlenost*² stičemo utisak da vez nije samo fizičko provlačenje konca kroz platno/kožu, već se putem njega konstruišu različite diskurzivne dimenzije poput ženskosti, feminizma, otpora, vrednost neformalnog razgovora, paralelne istorije itd. Moć veza počiva u njegovoj mogućnosti da spoji kulturološki kontradiktorne pojmove, kao što je privatno-javno, zadovoljstvo-nametnut posao, spretne ruke-pametna glava, patrijarhat-ženska emancipacija, staromodno-moderno, individualno-kolektivno, umetnost-zanat itd. Pored toga što može imati terapeutsko dejstvo, njegova bitna karakteristika jeste da može poslužiti i kao svojevrsan istorijski arhiv marginalizovanih grupa, odnosno reprezent glasova koji se ne čuju.³ Polazeći od tvrdnje Rozike Parker (Rozsika Parker) da se žena koja veze ne posmatra kao neko ko stvara umetnost, već je to izraz ženskosti⁴, ovom izložbom želimo da ukinemo predrasude prema samom medijumu kao tradicionalnom, ponavljачkom i zaostalom, dok bi sa druge strane predstavili diskurzivni potencijal koji on nosi.

¹ Marjane Satrapi, *Embroideries*, Pantheon Graphic Library, 2003.

² Svetlana Slapšak, *Žene i zaposljivost*, Peščanik, 2018. <https://pescanik.net/zene-i-zaposljivost/>

³ Ria van der Merwe, *From a silent past to a spoken future. Black women's voices in the archival process*, Archive and Records, Vol.40, 2019, str. 239-258.

⁴ Rozsika Parker, *The Subversive Stitch: Embroidery and the making of the feminine*, Routledge, 1986, str. 19.

BIOGRAFIJE :

MIA ARSENIJEVIĆ

Dr Mia Arsenijević (Lukovac) rođena je 1985. godine u Kragujevcu. Diplomirala je 2007. godine na likovnom departmentu Akademije umetnosti u Novom Sadu, odsek slikarstvo, u klasi profesora Jovana Rakidžića. Master studije slikarstva završila je 2010. godine u klasi istog profesora. Doktorirala je 2015. godine na Univerzitetu umetnosti u Beogradu, odsek Teorija umetnosti i medija. Zaposlena je na Fakultetu pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu kao docent na predmetima iz oblasti Likovne umetnosti sa metodikom nastave. Član ULUS-a od 2008. godine. Aktivno se bavi umetničkim, kustoskim i naučnim radom. Samostalno je izlagala 19 puta, a tri puta je nagrađivana za svoj rad. Kolektivno je izlagala preko 40 puta u zemlji i inostranstvu.

NINA BABIĆ

Nina Babić (1983, Banja Luka) završila Akademiju umjetnosti u Banja Luci nakon čega odlazi u Atinu gde takođe završava Akademiju umetnosti sa fokusom na dizajn kostima i scenografiju. Godine koje je posvetila stvaralaštvu obogatile su njenu biografiju mnogobrojnim samostalnim i kolektivnim izložbama, a sa njenim radovima imala je priliku da se upozna umetnička javnost u Americi, Nemačkoj, Grčkoj, Srbiji, Makedoniji, Hrvatskoj, Republici Srpskoj i BiH. Svoj intimni doživljaj stvarnosti u kojem kao umetnica osluškuje stanje u društvu prezentuje kroz svoja dela, pokušavajući da reši određene probleme savremenog društva. Često su njeni radovi direktno povezani sa položajem žene u današnjem društvu. Kao žena umetnica, osvrće se na probleme savremene žene, ali i na obrasce koje su na našem podneblju uticale na sliku žene danas. Kao umetnica koja živi i stvara u 21. veku ima potrebu da se tradicionalni izraz očuva prateći savremene tokove. Dobitnica je dve nagrade Akademije umjetnosti u Banjaluci. Zaposlena je u Tehnološkoj školi u Banjoj Luci kao profesor umetničkih stručnih predmeta.

SAŠA BEZJAK

Saša Bezjak (1971, Maribor) diplomirala je skulpturu na Pedagoškom fakultetu u Mariboru 1999. godine u klasi prof. Darka Golije, a 2001. godine slikarstvo na Akademiji za likovnu umetnost i dizajn u Ljubljani pod mentorstvom prof. Metka Krašovec i prof. Nađe Zgonik. U istoj ustanovi završila je i magistrat iz skulpture pod mentorstvom prof. Luja Vodopivca. Od 2002. godine radi kao slobodna umetnica, čiji je status akreditiran od strane Ministarstva kulture Republike Slovenije. Godine 2013. dobila je zvanje Stručnog savetnika u oblasti Specijalne didaktika Univerziteta u Mariboru. Poslednje dve decenije mentoriše mlade i odrasle u okviru svojih umetničkih radionica. Njeno pedagoško delovanje odvija se uglavnom u ruralnom okruženju Štajerske, Prlekije i Prekmurja. Od 2013. godine aktivna je u Muzeju ludila u Tratama, gde pomaže ljudima kojima je zbog predrasuda i stereotipa o osobama s invaliditetom često uskraćena mogućnost kreativnog bavljenja umetnošću i sticanja različitog životnog iskustva.

Izlagala je na brojnim grupnim i samostalnim izložbama u Sloveniji i šire. Njeni radovi su deo mnogih slovenskih umetničkih kolekcija (Umetnička galerija Maribor; Akademski klub PAC Pomurje; Muzej moderne i savremene umetnosti Koroška; Multimedijalni centar Kibla; Galerija Murska Sobota) i u inostranstvu (Imago Mundi, kolekcija Luciano Benetton, Italija; Fondazione Pasquale Batista, Italija).

2020. godine dobila je radni grant Ministarstva kulture Republike Slovenije, dok su projekti simpozijum Ludilo i kreativnost? (2015) i Otvoreni studio (2017) takođe vredni pomena. Fondacija dr Anton Trstenjak je 2014. godine podržala objavljivanjem njene monografije pod nazivom Saša Bezjak, Radovi. Godine 2016. njen rad Likovne akcije Saše Bezjaka objavljen je u TOX kolekciji Udruženja za kulturu i obrazovanje KIBLA. 2021. ponovo je dobila podršku Fondacije dr Anton Trstenjak, Ministarstva kulture Republike Slovenije i Opštine Gornja Radgona, što joj je omogućilo da objavi monografiju pod nazivom Risbe/Cртеži u izdavačkoj kući Umetniški kabinet Primož Premzl. Godine 2021. stekla je zvanje docenta za likovnu umetnost na Univerzitetu u Mariboru. Slobodna je saradnica na Katedri za rani odgoj i obrazovanje na Pedagoškom fakultetu u Mariboru.

Od 2006. godine živi i radi u Gornjoj Radgoni.

Web: [Sasa Bezjak – Akademska slikarka in pedagoginja](#)

MILICA DUKIĆ

Milica Dukić (1989, Kraljevo) diplomirala je na Akademiji umetnosti u Novom Sadu na osnovnim i master studijama slikarstva i na master studijama iz oblasti crtanja. Kao samostalna likovna umetnica postaje članica Predsedništva Udruženja SULUV (2022). Deo je i kolektiva *Šok zadruga (MMC Led Art)*. Duži niz godina bavi se istraživanjem tehnike veza u kombinaciji sa fotografijom i tekstilom. Takođe, pokazuje interesovanje za inkluzivne umetničke prakse: u više navrata saraduje sa školom *Milan Petrović*, tj. sa dnevnim boravkom namenjenim kreativnom izražavanju osoba sa smetnjama u razvoju. Trenutno boravi u Jerusalimu, na programu ustanove *AKIM*, gde pomaže u brizi dece i odraslih sa mentalnim poteškoćama i paralelno razvija svoj umetnički rad.

Web: milicadukic.wordpress.com

IG: [dukic.milica](#)

MIRJANA ĐOTUNOVIĆ MUSTRA

Mirjana Đotunović Mustra (1978) radi u Beču na spoju vizuelne umetnosti, performansa i mode. Fokus njenih umetničkih projekata je na feminizmu, ženskim pravima, rodu, kapitalizmu i migracijama, kao i aktivističkim praksama. Njenu umetničku poziciju karakterišu iskustva žene, radnice migrante i *Gastarbeiter* (gastarbajtera). Od 2016. godine studira na Akademiji likovnih umetnosti u Beču, gde je proširila svoje interesovanje za queer, feminističke, antirasističke, intersekcionalne teme. Počela je eksperimentisati s idejom kolektivnog delovanja (poput pletenja i kuvanja) kao aktivističke prakse i istraživati potencijal za osnaživanje i političku aktivaciju u svakodnevnom životu.

Web: www.mustra.art

KOLEKTIV NEPRAKTIČNE ŽENE

KUVARICE kolektiva IMPRACTICAL WOMEN zasnovane su na tradicionalnoj srpskoj dekoraciji sa izvezenim slikama i tekstovima koji se mogu naći u kuhinjama i drugim prostorijama kuće. Tekstovi su bili poučni - barem prema tadašnjim smernicama - i bavili su se raznim situacijama, od verskih

uverenja do porodičnih odnosa. Kolektiv, međutim, prisvaja metodu, ali se tradicija ne ponavlja pasivno, već reflektujući sopstvena iskustva i zapažanja, žene iz kolektiva redefinišu značenje, s ciljem da KUVARICE koriste kao emancipatorsko oruđe.

Članice, članovi i ostali: Lenka Zelenović, Brigita Međo, Sanja Stamenković, Pava Martinović, Vesna Nenadov, škart, Vladan Nikolić i mnogi drugi.

MOJCA SENEGAČNIK

Rođena 21. 4. 1971. u Celju, Slovenija. Obrazovanje: Škola za dizajn i fotografiju (SŠOF) u Ljubljani 1986 - 1990; Akademija za likovnu umetnost i dizajn (ALUO), Univerzitet u Ljubljani, odsek za slikarstvo i grafiku, 1990 - 1995.

1994. godine dobila je Prešernovu studentsku nagradu, a 1995. diplomirala na ALOU kod prof. Emerika Bernarda. Samozaposlena i aktivna na umetničkom i kulturnom polju između kraškog kraja i rodnog Celja od 1996. Angažovana i u raznim građanskim i lokalnim organizacijama koje promovišu umetničko obrazovanje za odrasle i omladinske alternativne pokrete, dok povremeno radi kao producentkinja i saradnica na umetničkim festivalima, umetničkim sajmovima itd. Pored toga što radi samostalno, takođe je i aktivna u umetničkim kolektivima i pokretima kao što su KunstHaus Production, Vstop Prost/Ulaz besplatan, Hiša na hribu/Kuća na brdu i KonstruktK3. Član Slovenskog saveza likovnih društava i Likovnog društva Celje.

Mail: mojca.senegacnik@gmail.com

FB: [@mamaF.page](#)

IG: [@mamaf.mojcasenegacnik](#) / [@mamaf.artist \(burning.desire\)](#)